

Bob van Luijt

Een klassieke benadering van jazz

Hij speelde met jazzgroten als Eric Vloeimans en Rob van Bavel, maar stapt nu ook zelf in de schijnwerpers als componist, bandleider en solist met zijn band Square Orange. Met deze band voert bassist Bob van Luijt (1985) vanaf april 2011 een aantal keren zijn drie kwartier durende compositie Movement uit.

'Square Orange? Ik houd niet van bandnamen als "het die-en-die-trio". Klinkt ouderwets, een beetje fout ook: "Bob van Luijt Groep". Nee, al ben ik de leider en componist, wij vormen met elkaar een band. Voor een naam van een band of compositie zoek ik een abstracte naam die niet direct iets uitdrukt. Ik heb iets belangrijks geleerd van de pianist Michiel Braam. Zijn vrije geïmproviseerde muziek lokt extreme reacties uit: mensen lopen weg, gaan geïntrigeerd zitten luisteren of moeten erom lachen. Er gebeurt van alles met hen! Precies dat is voor mij het gawe van muziek maken: iedereen in die zaal denkt er het zijne van en dat vind ik gewoon kicken.'

Altijd abstract

'Muziek is per definitie abstract', gaat hij verder. 'Dat kan je verbreken met een liedtekst, of door er een betekenis heel dik bovenop te leggen. Maar dat wil ik niet! Mensen als Jan Garbarek en Pat Metheny zie ik als voorbeeld. Die blijven altijd abstract in wat ze doen. Ze geven hun muziek titels als Twelve Moons of Once I Dreamed A Tree Upside Down en ik ben ervan overtuigd dat daar niets achter zit. Terwijl een liedje, zeg maar All the Things You Are, in zijn tekst de betekenis volledig weggeeft.'

Visie

Of het nu gaat over spelen, schrijven, inspiratie, samenwerken, improviseren, bandnamen, songtitels, marketing of de reacties van mensen op muziek, Bob van Luijt presenteert vol overtuiging zijn visie op alles wat

met zijn vak te maken heeft. Als jonge kunstenaar is hij nog volop in ontwikkeling. 'Een paar jaar geleden was ik heel erg bezig met wat mensen zouden vinden van wat ik doe. Ik studeerde aan het conservatorium en zo'n school stimuleert dat natuurlijk alleen maar. Uiteindelijk is wat ik doe van mij. Ik heb er tijd ingestoken en laat het graag horen, maar wat moet je als iemand er niks aan vindt en dat zegt? Die persoon antwoorde: "Je hebt gelijk! Weet je wat? Ik stop ermee!?"? Natuurlijk niet. Waardering van bepaalde mensen om me heen, met wie ik werk of die mijn voorbeelden zijn, is genoeg voor mij. Laatst zei iemand na een optreden dat ze emotioneel geroerd was door de muziek. Dat vind ik geweldig, maar haar reden daarvoor hoef ik niet te weten.'

Uitgebreide structuren

Op de website van Square Orange schrijft Van Luijt over een voor de jazz ongewone benadering van improviseren en componeren die hij gebruikt in Movement. 'In de jazz leunt de structuur van een nummer vanouds heel sterk op de improvisaties. Vaak is een nummer

niet veel meer dan één enkel, steeds terugkerend akkoordenschema dat dient als basis voor alle improvisaties. Ik wil muziekstukken maken die in elkaar zitten als klassieke composities, met ingewikkelder vormen. Daarbinnen geef ik dan ruimte voor improvisaties.'

Catchy

Van Luijt laat fragmenten horen van muziek van enkele van zijn grote voorbeelden: Jan Garbarek, Eberhard Weber en Pat Metheny. Steeds benadrukt hij hoe improvisaties en vooraf geschreven delen naadloos in elkaar overvloeien. 'Ik ben aan Movement begonnen met een bak vol ideeën en een lijst met eisen aan het stuk. Met een melodie ben je er niet

'Het gave van muziek maken: iedereen in die zaal

De techniek

Op Van Luijts bas zit een ramp, een blokje onder de snaren tussen de elementen. 'Zo komen mijn vingers niet onder de snaren. Ik heb een ramp nodig om met duim en drie vingers te spelen, zoals Gary Willis of Matthew Garrison. Als bassist speel je vaak eenstemmig, maar met deze techniek speel je veel gemakkelijker akkoorden, een bas met tegenmelodie of een groove met veel grote sprongen. Ook kan ik zo de snaren dempen met mijn handpalm en nog steeds met drie vingers plus duim spelen.' De groove van The Very Hungry Caterpillar (zie transcriptie) is daar een goed voorbeeld van. Bekijk op www.debassist.nl hoe Bob Van Luijt dit fragment speelt.

alles draait om de structuur. De thema's en motieven moeten overal terugkomen, in de bas, de melodie en de begeleiding. Aan het eind moeten ze allemaal samenkomen. Het basisthema moet heel simpel en catchy zijn, want anders loop je vast omdat het dan bij de uitwerking allemaal te complex wordt. Ik gebruik daarom een thema van drie noten.'

Vrijheid van de jazz

Twee jaar geleden begon hij Movement te schrijven, nu is Van Luijt bezig met de concerten. Is het stuk nu af? 'Als de pianist (Raoul van Herpen, red.) op een bepaalde plek een andere partij veel gaver vindt klinken, dan veranderen we die partij! We gaan uit van de vrijheid van de jazz.' Die

kan schuilen in improvisatie, maar ook in de interpretatie, de invulling van partijen of arrangementen. Goede contacten met medemuzikanten zijn dan wel heel belangrijk. 'Mijn pianist is mijn steun en toeverlaat. Om met elkaar op deze manier muziek te maken die blijft veranderen en groeien, moet je meer gemeen hebben.' Toen hij als bewonderaar onlangs ging netwerken bij componist Martin Fondse, herkende hij bijvoorbeeld erg veel titels uit diens boeken- en dvd-rekken. 'Dat kan geen toeval zijn. Als je muzikaal iets gemeen hebt, heb je dat op veel andere vlakken ook.'

Openbaringen

Bob van Luijt speelde als klein kind op de trompet die hij kreeg van zijn vader, die in een carnavalsband speelde. Thuis luisterde hij vooral instrumentale muziek. 'Met zang heb ik daardoor nooit veel gehad. Toen ik in groep acht zat, namen mijn ouders me mee naar North Sea Jazz. Dat was voor mij een openbaring! Wat ik daar zag, dat wilde ik ook. Op de middelbare school pakte ik een basgitaar van de muur en werd er meteen door gegrepen.' Volgende openbaringen: Flea ('Ik wist niet dat je zo op een basgitaar kon spelen!'), Rage Against The Machine en toen: 'Een grijze cd met een man met een raar hoofd voorop: Jaco Pastorius. Ik hoorde die muziek en dacht: wow! Dat dát kan! Godzijdank is die Pastorius-tijd ook voorbijgegaan, want sommigen blijven erin hangen. Steve Reich, Stravinsky en de muziek van het platenlabel ECM waren voor mij de volgende openbaringen.' En toen kwam gitarist Pat Metheny in beeld met The Way Up, een compositie uit 2005 van bijna 70 minuten. 'Ik dacht: wat? Bestaat zoiets? Het is een naadloos geheel van geschreven en geïmproviseerde muziek. Ik kan er niet omheen dat ik me daardoor heb laten beïnvloeden.'

sitie uit 2005 van bijna 70 minuten. 'Ik dacht: wat? Bestaat zoiets? Het is een naadloos geheel van geschreven en geïmproviseerde muziek. Ik kan er niet omheen dat ik me daardoor heb laten beïnvloeden.'

Nooit genoeg

Hij speelt op een vijfsnarige bas met een hoge C-snaar in plaats van een lage B-snaar. Dat kwam zo bij toeval, omdat hij een verkeerde set snaren had gekocht, maar Van Luijt was meteen om en is die stemming blijven gebruiken. 'De basgitaar is zo ongeveer het jongste van alle instrumenten en is volop in ontwikkeling. Daarom vind ik het zo jammer dat mensen je bij voorbaat willen inperken, bijvoorbeeld tot het spelen van grondtonen

denkt er het zijne van en dat vind ik gewoon kicken'

op een viersnarig instrument, of door te zeggen dat noten lezen of toonladders niet nodig zijn. Onzin! Voor muziek heb je nooit genoeg materiaal en gereedschappen. Noten lezen en toonladders leren is soms niet leuk, maar belangrijk is het wel. En dat alles kan je gebruiken in je eigen muziek! Iets wat je hoort kan je dan gemakkelijk naspelen en benoemen.'

Vet met twee noten

'Wat ik echt wil bereiken is contact met mijn publiek. Niet door te kletsen tegen de zaal, maar gewoon spelen, de band voorstellen, publiek bedanken en weggaan. Heb je dan de aandacht, dan maak je pas echt contact. Eric Vloeimans kan dat, die krijgt de zaal stil met zijn trompet. Heel bijzonder. Met mijn instrument wil ik dat bereiken. Een instrument is voor mij letterlijk een instrument: gereedschap. De muziek komt niet uit dit ding en ook niet uit mijn vingers, maar uit mijn hoofd.' Apparatuur en instrumenten, maar ook toonladders en speeltechnieken zijn altijd een middel, nooit een doel. 'Instrumentalisten brengen vaak over dat dat wel zo is. Ben ik het niet mee eens. Of een basgroove nu twee noten heeft of dat je ervoor over de hele bashals moet vliegen, dát bepaalt niet of het vet is of niet. Miles Davis met Jean-Pierre: twee basnoten van Marcus Miller of Benny Rietveld... Dat is een kwartier precies hetzelfde en iedereen vindt het geweldig.'

Trompet opeten

In februari speelde Van Luijt als invaller een paar optredens mee in Gatecrash, de band van trompettist Eric Vloeimans. Ze hadden al eens samen gespeeld, vlak voordat Van Luijt naar Boston vertrok voor zijn studie. 'Vloeimans heeft me een beetje in de gaten gehouden sindsdien. Hij belde me en zei: "Het zal wel goed gaan, anders eet ik mijn trompet op!" Nou moet ik het doen, dacht ik. Mensen als hij zijn zo lief, zo aardig, zonder kapsones. Maar hij weet wel waar hij staat en wat hij goed doet, dat is heel bijzonder. In april doet hij een paar concerten met ons mee.'

De spullen

Bob van Luijt speelt op een vijsnarige Rikkers Powerline-basgitaar, gestemd in EADGC en uitgerust met een Roland-synthesizer-element en een ramp. 'Ik heb hem sinds 2007 en ik ben er écht heel blij mee. Ik heb ook weleens andere bassen geprobeerd, ook van bouwers. Dat zijn natuurlijk allemaal topinstrumenten, maar deze... Voel hem maar, hij is vrij zwaar, je houdt echt wat vast. De houtsoort? Ik heb geen idee. Mensen vragen weleens dingen aan mij, en ik weet het echt niet. Ik gebruik allerlei spullen, maar ik weet echt niet of het wel of niet een Roland ZQB-1433 is... Geen idee. Het interesseert me echt niet. Aan de andere kant, ik snap wel dat mensen dertig basgitaren willen hebben. Want een bas moet ook in het plaatje passen, bij de stijl horen die je wilt spelen. Het oog wil ook wat.' Naast zijn Rikkers heeft Van Luijt nog een vijsnarige Crafter akoestische basgitaar, gestemd in ADGCE. Hij speelt op Markbass-versterking: een Little Mark-top en een kleine speakerkast.

Geen concessies

Het is alsof het in de lucht hing. Vlak voordat Vloeimans belde had Van Luijt besloten om nooit meer commercieel te schnabbelen en alleen nog maar te doen wat hij echt leuk vond. 'Juist als je geen concessies doet aan jezelf, dan komt het allemaal wel goed. Ik was helemaal om toen ik een documentaire over Google zag. Als ik geen bas speelde, zou ik daar wel willen werken. Bij Google draait alles om creativiteit. Mensen vonden het idee eerst heel raar, alle informatie ter wereld vindbaar maken op internet en daar geen geld voor vragen. Maar bij Google dachten ze: dit is een goed idee. Dat geld regelen we wel! De rest is geschiedenis, nietwaar? Zo gaat het bij mij ook: ik moet het van de kaartverkoop hebben, maar die loopt wel. Het komt allemaal wel. Ik kan geen dikke hypotheek krijgen of zo, maar verder kan ik alles doen en kopen wat ik wil.'

Altijd weer iets nieuws

Straks zijn de concerten met Movement geweest en is er een periode van meer dan twee jaar afgesloten. Voor Van Luijt is dit nog maar het begin. Plannen en ideeën heeft hij genoeg en de agenda loopt vol. 'Met drummer Sebastiaan Cornelissen en gitarist Bryan Baker ga ik in september touren. Deze zomer ga ik een cellowerk van Jacob ter Veldhuis uitvoeren. Dat wordt zweten. Maar ik denk dat het fantastisch wordt. En met Square Orange zijn we alweer met iets nieuws bezig. We willen aan de slag met poëzie. Misschien wordt het een suite in zes delen, niet volgens de strakke compositieregels die daarbij horen maar wel met onderling verbonden stukken muziek. Zo'n project is ook mooi om uit te geven als een boek met cd. Maar volgende week kunnen we heel wat anders van plan zijn.'

www.bobvanluijt.com * www.squareorangemusic.com

Bob geeft 2x2 kaarten weg voor de uitvoering van Movement, in Groningen en Nijmegen. Mail aan redactie@debassist.nl en zet in de onderwerpregel ' Movement'